

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΘΑΙΚΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΤΟΜΟΣ Η'. - ΤΕΥΧ. Α' ΚΑΙ Β'.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ ΚΑΙ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Ὅσα ἔστι περὶ τοῦ τοῦ δευτέρου ἀθροῦς
βουλεύματα ἢ περὶ παιδείας καὶ αἰσίου καὶ
τῶν αὐτοῦ εἰκῶν. (Πλάτ. Θεάγ.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

1885

γένισιν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου καὶ τὴν διαφώτισιν τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος.

Οὕτως ἐνήργει ὁ Βοίχχιος ἔντε τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῷ βίῳ ὡς πε- παιδευμένος καὶ πολίτης, ὑπὸ τοῦ κλασικοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης ἐμπορούμενος καὶ προσεέλκυσε διὰ τούτου τὸν θαυμασμὸν καὶ τὸ σέβας τοῦ κόσμου. Τὸ στήθος του ἐκό- σμουν τὰ παράσημα πάντων σχεδὸν τῶν τῆς Εὐρώπης ἡγε- μόνων, σύμπασαι δὲ αἱ ἐπιστημονικαὶ ἐταιρίαι ἠρίθμουν τοῦ- τον ἐν τοῖς μέλεσί των. Ἄλλ' οὐδὲν δίπλωμα ἐτίμα μᾶλλον ὁ γηραιὸς τῆς ἐπιστήμης ἀπόμαχος ἢ τὸ τοῦ ἐπιτίμου πολίτου τοῦ Βερολίνου, καὶ οὐδέποτε ἠσθάνθη μεγαλειτέραν χαρὰν ἢ ὅτε προ- σεκλήθη ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του ἵνα λάβῃ μέρος ἐν τῇ Βουλῇ τῆς Πρωσσίας, καίτοι ἀπεποιήθη λόγῳ ὑγείας. Ὁγδοήκοντα δύο ἐτῶν ἀσθενῆς καὶ κεκμηκὼς τὸ σῶμα διετήρει ζωηρότατον τὸ πνεῦμα, καὶ οὔτε ἐπαύσατο καλλιεργῶν μέχρι τέλους τὸν ἀγρὸν τῆς ἐπιστήμης του, ὥστε δικαίως ὑπὸ τὴν εἰκόνα του ἔγραφεν ἰδιοχείρως τὸ «γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος.»

Ὁ Βοίχχιος ἐν τῇ συναναστροφῇ ἀνέπτυσσε σπάνιον ἀνθρωπι- σμὸν καὶ εὐφροσύνην. Τὸ γῆρας δὲν κατέστησε τοῦτον ἀμβλύν, ἀλλὰ προσηνέστερον μόνον, καὶ μέχρι τέλους ἠγάπα πάντοτε τὴν εὐθυμίαν, τὰ χαρίεντα πρόσωπα, τὰ ἀττικά σκώμματα καὶ τοὺς εἰρωνικοὺς λόγους.

Τοιοῦτος ἐν συνόψει ἦν ὁ βίος τοῦ μεγάλου ἀνδρός, ὃν ἡ ἐπι- στήμη δὲν ἀπεξένωσε τοῦ βίου, ἀλλὰ κατέστησεν αὐτὸν ἀληθῆ τοῦ λαοῦ διδάσκαλον. Οὗτος ἦτο ἀστὴρ τις λάμπων ἐπὶ τοῦ γερμανι- κοῦ οὐρανοῦ, πρὸς ὃν οὐ μόνον ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ μεταγενέστεροι μετὰ θαυμασμοῦ ἅμα καὶ σεβασμοῦ θέλουσιν ἀτενίζει.

Ε. ΓΑΛΑΝΗΣ.

ΠΩΣ ΔΕΙ ΣΠΟΥΔΑΖΕΙΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΝ

(Συνέχεια ἴδε προηγ. φυλλ.)

Κατὰ τὸ πλεῖστον χρονικὸν διάστημα τοῦ μεσαίωνα ἐπὶ ὀκτώ

αἰῶνας ἡ φιλολογία ἐκοιμᾶτο βαθὺν ὕπνον, πρῶτον δὲ περὶ τὰ μέσα τοῦ 14 αἰῶνος κατῴρθωσεν ἔξοχος ποιητὴς νὰ ἀνεγείρῃ ταύτην καὶ νὰ ἐμφυσήσῃ νέαν ζωὴν εἰς τὰ νεναοκωκωμένα αὐτῆς μέλη.

Ὁ ποιητὴς οὗτος ἦτο ὁ Φραγκίσκος Πετράρχας (γεν. 1304, ἀποθανὼν 1374), ὅστις ἐξ ἔρωτος πρὸς τὸ μέγα τῆς Ῥώμης παρελθὼν καὶ πλήρης θετικῶν γνώσεων ἐκήρυξε τὸν ὑπὲρ τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος ἐνθουσιασμόν αὐτοῦ διὰ τῶν συγγραμμάτων του ἐν γλαφυρᾷ καὶ καλλιπεστοῦν λατινικῇ γλώσσῃ, τὸν δὲ ἐνθουσιασμόν του τοῦτον ἐνέπνευσε καὶ εἰς τὸν εὐφυέστατον τῶν συμπατριωτῶν του. Ὁ στενότερος αὐτοῦ φίλος, ὁ ἀθάνατος ποιητὴς τοῦ δεκαημέρου, Ἰωάννης Βοκάκιος (γεν. 1313, ἀποθανὼν 1375) συνήργει καὶ συνέπραττε μετὰ τούτου πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν. Οὗτος ἦτο ὁ πρῶτος Ἰταλός, ὅστις ἐκτέθησθε ἀντίγραφον τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τοὺς συγχρόνους του θερμότερα συνίστα τὴν σπουδὴν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης. Ἦδη ἐν αὐτῷ τῷ 14 αἰῶνι, μᾶλλον δ' ἔτι ἐν τῷ ἐπομένῳ, κατ' ἐξοχὴν δὲ, ὅτε μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ἐλληνικῆς αὐτοκρατορίας, οἱ λόγιοι Ἕλληνες (Θεόδωρος ὁ Γαζής, οἱ δύο Λασκάρεις, Δημήτριος ὁ Χαλκοκονδύλης, Μάρκος Μουσοῦρος) καὶ ἡ εὐρεσις τῆς τυπογραφίας κατέστησαν δυνατὴν τὴν μείζονα ἐξάπλωσιν τῆς ἐλληνικῆς καὶ Ῥωμαϊκῆς φιλολογίας, ἡ φιλολογία ἀνεγεννήθη πάλιν ἐν πάσῃ τῇ Ἰταλίᾳ καὶ κατέστη ἡ προσφιλέστατη σπουδὴ τῶν ἐξοχωτάτων ἀνδρῶν. Μνεῖαν ἐνταῦθα ποιοῦμαι μόνον τῶν, Φραγκίσκου Πόγγιο (Fr. Poggio 1380—1459), Λεονάρδου Βρούνη (Leon. Bruni 1369—1444), Λορεγκίου Δελλαβάλλε (Lon. Della Valle 1407—1457), Ἀγγ. Πολιτσιάνου (Ang. Poliziano 1454—1494).

Ὡς ποτε ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ Ῥώμης, οὕτω καὶ νῦν ὁ φιλόλογος ἦτο πάλιν ὁ φίλος τῆς κλασικῆς φιλολογίας κατὰ τὴν πλατυτάτην ἔννοιαν, καὶ φιλολογία ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ ἔννοια πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, ὡς ἡ πολυῖστορία.

Πρὸς τὴν μεγίστην ταύτην τιμὴν τῶν πνευματικῶν ἔργων τῆς ἀρχαιότητος ἐν τε τῇ ἐπισήμῃ καὶ τέχνῃ, ἦτις κατὰ τοὺς πρώτους

χράνους τοῦ 16 αἰῶνος ἐπὶ Λέοντος τοῦ δεκάτου ἔφθασεν εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς, συνεδέετο καὶ ἡ σπουδὴ περὶ τὴν ἀπομίμησιν τοῦ κλασικοῦ ὕφους ἐν τε τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ, ἰδίως δὲ τοῦ λατινικοῦ ὕφους τοῦ Κικέρωνος, καὶ παρήγαγε τὸν λεγόμενον Κικερωνισμόν (Kiceronianismus), ἐν ᾧ διέπρεψαν οἱ καρδινάλιοι Πέτρος Βέμπος (Pietro Bembo 1470—1547) καὶ Ἰακ. Σαβολλέτης (Jac. Sabelletti 1477—1547) καὶ ὁ ἐν τοῖς σχολείοις γνωστός καὶ πολυθαύμαστος Μουρέτος (Muret 1526—1585). Ἄλλ' ἐντεῦθεν κατὰ μικρὸν παρήχθη ἡ μονομερὴς κατάληψις τῆς φιλολογίας ὡς ῥητορείας, πρὸς ἧς τὴν ἀσφαλῆ κατόρθωσιν ἀναγινώσκοντες τοὺς κλασικοὺς ἤσχοῦντο περὶ τὴν γραμματικὴν, ἐρμηνευτικὴν καὶ κριτικὴν.

Τῶν πρὸς ἀναγέννησιν τῆς φιλολογίας ἀγώνων τῶν Ἰταλῶν μετέσχον ἀπὸ τοῦ 16 αἰῶνος κατὰ πρῶτον οἱ Γάλλοι, καὶ σχεδὸν ταυτοχρόνως οἱ Γερμανοὶ, Ἄγγλοι καὶ Ὁλλανδοὶ μέχρι οὗ κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος τὴν ἡγεμονίαν ἐν τῇ φιλολογίᾳ ἔλαβον οἱ Γερμανοὶ καὶ μέχρι σήμερον ἀντιποιοῦνται.

Οἱ Γάλλοι ἤρξαντο τῆς σπουδῆς τῆς φιλολογίας μετὰ μεγάλου ζήλου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 16 αἰῶνος, ἰδίως ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ φιλομούσου βασιλέως Φραγκίσκου τοῦ 1ου καὶ λόγιοι τυπογράφοι, ὡς οἱ δύο Στέφανοι (Robertus Stephanus 1503—1559) καὶ Ἐρρρίκος Στέφανος 1528—1598, ἐπεμελήθησαν τῆς ἀποκαταστάσεως ὀρθῶν κειμένων Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων. Οἱ δύο μέγιστοι φιλόλογοι τοῦ 16 αἰῶνος, ὁ Ἰούστος Σκαλίγερος 1540—1609), καὶ ὁ Ἰσαὰκ Κασαβὼν (Casaubonus 1559—1614), ἀνήκον εἰς τὸ γαλλικὸν ἔθνος.

Γερμανοὶ φιλόλογοι οἵτινες μέχρι τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος αἰῶνος διεκρίθησαν κατ' ἑξαχὴν ὡς φιλόλογοι ἦσαν: ὁ Ἰωάννης Ροϊχλίνιος (1455—1522), Δεσιδέριος Ἐρασμος (1467—1536), Φίλιππος Μελάγχθων 1497—1560), Ἰωακείμ Καμεράριος (1500—1574), Ἰωάννης Μαθθίας Γέσνερος (1691—1761), Ἰωάννης Αὔγουστος Ἐρνέστης (1707—1781) καὶ Χριστ. Γοτ. Ἐίνιος (Hyne) (1729—1812).

Ἄγγλοι φιλόλογοι κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἦσαν: Θωμᾶς Λινάκρος (1460—1582), Θωμᾶς Ρούδιμαν (1674—1757), Ριχάρδος Βεντλέυος (1662—1742), Ἰωάν. Τάυλορ (1703—1766), Ἰερεμίας Μακλάνδ (1693—1776). Τέλος δέ:

Ὀλλανδοὶ φιλόλογοι ἦσαν ὁ Ἰοῦστος Λεΐψιος (1547—1606), Γ. Ι. Φόσσιος (1577—1649), Νικολ. Χαίνσιος (1620—1681), Ἰωάν. Φρ. Γρονόβιος (1611—1671), Φραγκ. Οὐδενδόρπ (1696—1761), Τιβέριος Χεμστερχούης (1685—1766), Λουδ. Κασπ. Βαλκενάερος (1715—1785), Δαβ. Ρουγκένιος (1723—1798).

(ἀκολουθεῖ)

ΔΩΡΕΑΙ ΒΙΒΛΙΩΝ.

Ὁ ἐν Κρέμσφ (τῆς κάτω Αὐστρίας) καθηγητῆς κ. Ἄννα (T. Hanna) ἀπέστειλε πρὸς τὸν διδασκαλικὸν σύλλογον συλλογὴν διαφόρων προγραμμάτων καὶ ἄλλων διατριβῶν (περὶ τὰ 50 σῶμ.) ἐν οἷς ἐμπεριέχονται σπουδαιόταται μονογραφίαι) φιλολογικαί, θεολογικαί καὶ μαθηματικαί, περὶ ὧν ἐν τῷ ἐπομένῳ γενήσεται λόγος.

Εἰς τὸν κ. Ἄνναν τὸ συμβούλιον τοῦ διδασκαλ. συλλόγου ἐκφράζει τὰς ἑαυτοῦ εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ δωρεᾷ ταύτῃ.

— Ἐπίσης ὁ γυμνασιάρχης τοῦ ἐν Ροστόκ γυμνασίου κ. Krause εὐγενῶς πάνυ προσήνεγκε συλλογὴν προγραμμάτων ἀξιολογωτάτων, πρὸς ὃν ἐπίσης τὸ συμβούλιον ἀπονέμει τὰς εὐχαριστίας του.

BEITAGE

Zur

Lateinischen Grammatik.

von

Arthur Probst.

Εἰς δύο τεύχη.

Τὰ δύο ταῦτα ἔργα τοῦ κ. Ἀρθ. Probst εἶνε μετὰ πολλῆς εὐφυΐας καὶ ὀξυνοίας γεγραμμένα, καὶ τὸ μὲν τούτων πραγματεύεται περὶ τοῦ